

Nr 105.

Ankom till riksdagens kansli den 26 april 1946 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1946/47 till landsfogdarna m. fl.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 212 och 213) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1946/47 beräkna dels till Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 347 000 kronor, dels ock till Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 209, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 8 mars 1946, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., avlöningsstaten att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47, dels anvisa ovannämnda båda förslagsanslag med respektive 406 500 kronor och 90 000 kronor, dels ock medgiva, att den i avlöningsstaten för Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar i årets statsverksproposition upptagna anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, må överskridas med högst 1 700 kronor.

I skrivelse den 29 april 1944 anförde *föreningen Sveriges landsfogdar*, bl. a., att enligt 20 § domsagostadgan den 11 juni 1943 med tjänstgöring i domsaga till en tid av högst sex månader i vissa hänseenden likställdes väl vitsordad tjänstgöring under samma tid såsom biträde åt landsfogde. För avlönande av aspirant, vilken såsom biträde tjänstgjorde hos landsfogde, funnes emellertid några medel icke anslagna. En förutsättning för att stadgandet skulle få någon praktisk betydelse vore, att aspiranten under nämnda tjänstgöring kunde påräkna samma ersättning som en tingsnotarie-aspirant.

I utlåtande den 28 juni 1945 i anledning av framställningar om anställande av landsfogdeassistenter i vissa län föreslog *justitiekanslersämbetet* en utredning angående landsfogdarnas arbetsbörda och behov av arbetsbiträde.

Med anledning av här omförmälda framställningar uppdrog Kungl. Maj:t den 29 juni 1945 åt landsfogden i Örebro län H. A. Enhörning och stats-

polisintendenten G. Å. L. Thulin att såsom sakkunniga inom socialdepartementet verkställa utredning rörande behovet av landsfogdeassistenter i länen ävensom de frågor i övrigt, som berördes i dessa framställningar.

Utredningsmännen hava den 24 januari 1946 överlämnat en promemoria angående behovet av landsfogdeassistenter i länen m. m.

Över nämnda promemoria hava *yttranden* avgivits av justitiekanslers-ämbetet, samtliga länsstyrelser efter hörande av vederbörande landsfogde, statskontoret och allmänna lönenämnden ävensom av föreningen Sveriges landsfogdar och Sveriges yngre juristers förening.

I fråga om landsfogdarnas behov av arbetsbiträden har *departementschefen* anfört följande.

Det av 1936 års riksdag fattade beslutet rörande landsfogdarnas tillgodoseende med kvalificerad biträdeshjälp innebar, att landsfogdeassistenter skulle få anställas i län, där landsfogden med hänsyn till omfattningen av honom åliggande göromål var i behov av rättsbildat biträde. Det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, i vilka län landsfogdeassistent skulle få finnas anställd. Antalet assistenter, som från början var fem, har sedermera utökats och är för närvarande nio.

Av utredningsmännens promemoria framgår, att landsfogdarnas arbetsbörda ökat avsevärt efter det beslutet rörande den nuvarande assistentorganisationen fattades. I synnerhet under krigsåren har ökningen varit mycket markerad, vilket dock till stor del torde sammanhånga med krisförhållandena. En tendens till nedgång har sålunda numera inträtt. Landsfogdarna hava emellertid under de senaste åren tillförts betydande uppgifter, vilka komma att kvarstå även i fortsättningen. Utredningsmännen nämna sålunda, att utlänningsövervakningen alltjämt kan väntas kräva betydande arbete, liksom vissa frågor rörande civilförsvaret torde komma att åsamka landsfogdarna en del göromål. Vissa andra nytillkomna uppgifter, däribland prövning av frågor rörande eftergift av åtal, ha jämväl medfört ökning i landsfogdarnas arbetsbörda. Då den nya rättegångsordningen i sin helhet börjar tillämpas — en partiell tillämpning äger redan nu rum — kunna landsfogdarnas arbetsuppgifter förväntas komma att öka ytterligare.

Utredningsmännen hava föreslagit, att de landsfogdar, som för närvarande hava juridiskt skolat biträde, alltjämt skola få behålla detta. Med hänsyn till arbetsbördans storlek i två län, Malmöhus och Västernorrlands, skulle emellertid assistenttjänsterna i dessa län förändras till tjänster som biträdande landsfogdar. Härutöver skulle emellertid inrättas vissa assistenttjänster, vars innehavare skulle ambulera och alltså tjänstgöra hos de landsfogdar, där för tillfället största behov av biträdeshjälp föreläge. Slutligen skulle ett fåtal avlönade aspiranter få anställas. Sammanlagda antalet ambulera landsfogdeassistenter och aspiranter skulle ej få överstiga fem. Vad de sakkunniga sålunda föreslagit innebär en förstärkning av landsfogdeorganisationen genom förslaget rörande dels de biträdande landsfogdarna, vilka skulle kunna handhava även mycket kvalificerade uppgifter, dels de ambulera assistenttjänsterna. För närvarande tjänstgöra ett antal personer å banan som vikarier för landsfogdeassistenter, vilka upprätthålla annan befattning. Det hittillsvarande ringa antalet landsfogdeassistenttjänster medför, att sådan vikariatstjänstgöring måste fullgöras under en följd av

år, innan anställning som landsfogdeassistent kan vinnas. Den osäkerhet med avseende å tjänstgöringens varaktighet samt inkomstförhållandena, som följt härmed, har givetvis verkat hämmande då det gällt att säkerställa en god rekrytering till de högre åklagartjänsterna. Ofta ha stora svårigheter mött att skaffa erforderliga vikarier.

Då utredningsmännens förslag bör kunna medverka till att dugande krafter söka sig till den del av polischefs- och åklagartjänsterna, som rekryteras från landsfogdeassistenternas led, vill jag tillstyrka detsamma. Emellertid anser jag, att antalet ambulerande landsfogdeassistenter samt aspiranter ej bör vara så strängt begränsat, som utredningsmännen föreslagit. Därest så anses påkallat, bör Kungl. Maj:t kunna medgiva en ökning av nämnda antal.

Antagning av aspiranter samt utfärdande av förordnande å landsfogdeassistenttjänster torde böra ankomma å justitiekanslersämbetet.

Frågan om tillgodoseende av landsfogdarnas behov av skrivbiträdeshjälp har jag för avsikt att behandla i samband med framläggande av förslag rörande fördelning å de olika länsstyrelserna av medel för avlönande av icke-ordinarie personal för nästa budgetår.

Utredningsmännen ha i ett särskilt avsnitt behandlat frågan om löne-ställningen för landsfogdarnas arbetsbiträden. Därvid har bland annat föreslagits, att de båda biträdande landsfogdarna skulle placeras i lönegraden Eo 27.

Departementschefen har härom anfört följande.

Med hänsyn till den självständiga ställning som de biträdande landsfogdarna äro avsedda att erhålla och de kvalificerade uppgifter, som komma att anförtros dem, synes intet vara att erinra mot den av utredningsmännen föreslagna lönegradsplaceringen för dessa befattningshavare. Befattningarna torde tills vidare få uppföras å extra ordinarie stat. Innehavare av dessa tjänster torde böra utses av Kungl. Maj:t.

I den av utredningsmännen föreslagna rekryteringsgången för befordran till extra ordinarie landsfogdeassistent anser jag däremot vissa jämkningar vara påkallade för vinnande av närmare anslutning till rekryteringsgången för förvaltningsjurister. Jag vill sålunda föreslå, att aspiranter å landsfogdebanan under ett år, däri inbegripet tiden för praktisk polisutbildning, erhålla arvode motsvarande lönegraden Ex 15. Efter nämnda tid bör aspirant, som är lämplig för fortsatt tjänstgöring på landsfogdebanan, kunna anställas som extra landsfogdeassistent med placering i lönegraden Ex 19. Efter ytterligare två år bör anställning kunna vinnas som extra ordinarie assistent med placering i lönegraden Eo 19.

Mot utredningsmännens förslag att inrätta sju extra ordinarie landsfogdeassistenttjänster i lönegraden Eo 22 har jag intet att invända. Befordran till nämnda lönegrad bör kunna vinnas av assistent i lönegraden Eo 19 i den mån befattning inom den högre lönegraden blir ledig. Förslaget att e. o. assistenter efter att under tre år hava tillhört lönegraden Eo 22 skulle uppflyttas till lönegraden Eo 24 anser jag mig, i varje fall för närvarande, ej kunna biträda.

Förslaget om att extra eller extra ordinarie landsfogdeassistent under tid då han uppehåller befattning som statspolisassistent skall äga åtnjuta arvode motsvarande honom tillkommande löneförmåner som landsfogdeassistent vill jag biträda. Arvodet bör härvid avvägas så att det motsvarar lönen beräknad

efter högsta dyrort. Då det i årets statsverksproposition under anslaget till Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar, för avlöande av statspolisassistenten avsedda beloppet (posten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t) ej beräknats med hänsyn till det här framlagda förslaget, bör riksdagens medgivande utverkas till att få överskrida nämnda anslagspost med erforderligt belopp eller 1 700 kronor. Jag vill likaså tillstyrka, att extra landsfogdeassistent under tid, då han genomgår polischefskurs, må bibehållas vid de löneför-måner, som tillkomma honom å innehavd befattning.

I fråga om tjänstgöringstraktamenten m. m. åt här avsedda befattnings-havare vid tjänstgöring å annan ort än stationeringsorten torde Kungl. Maj:t framdeles få fatta beslut.

I frågan om beredande av arvode åt juris kandidat, som fullgör i 20 § domsagostadgan omförmäld tjänstgöring, ha utredningsmännen uttalat, att sådan aspirant i ekonomiskt avseende icke borde bliva sämre ställd än om han i domsaga fullgjort hela den för tingsmeritering föreskrivna tjänstgöringen. Justitiekanslersämbetet borde bestämma, huruvida och för vilken tid rättsbildat biträde finge mot arvode vara anställt hos landsfogde. En förutsättning för att ifrågasatt arvode skulle utgå borde vara, att behov av arbetskraft påvisades föreligga.

Departementschefen har i denna del anfört följande.

Mot utredningsmännens förslag rörande tingsnotaries tjänstgöring å landsfogdeexpedition har jag i huvudsak intet att erinra. Jag vill dock förorda, att ett större antal tingsnotarier än det av utredningsmännen föreslagna beredes tillfälle till sådan tjänstgöring. Antalet synes för nästa budgetår böra beräknas till sex.

Det torde dock ej böra föreskrivas, att tjänstgöringen hos landsfogden städse bör förläggas till senare delen av domsagotjänstgöringen. Arvodet torde böra utgå med samma belopp som vederbörande skulle hava ägt upp-bära, om han i stället tjänstgjort i domsaga.

Vad angår anslagsberäkningarna för nästkommende budgetår har under den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal beräknats medel för avlöande av *dels* 2 biträdande landsfogdar (Eo 27), *dels* 7 extra ordinarie landsfogdeassisten-ter (Eo 22), *dels* 3 extra landsfogdeassistenten (Ex 19), *dels* ock 2 aspiranter (arvode motsvarande Ex 15). Grundlönerna till dessa befattningshavare efter avdrag för pensionsavgifter men med inräknande av kallortstillägg beräk-nas till i runt tal 88 700 kronor. Härtill ha lagts 16 800 kronor för arvoden åt tingsnotarier under deras tjänstgöring å landsfogdeexpedition. Slutligen har, i enlighet med vad utredningsmännen föreslagit, för ersättningar åt vikarier för landsfogdar och landsfogdeassistenten under posten beräknats ett belopp av 20 000 kronor. Posten föreslås sålunda upptagen till (88 700 + 16 800 + 20 000) 125 500 kronor, vilket innebär en höjning med 53 500 kronor. För att bereda möjlighet för Kungl. Maj:t att tillgodose behovet av bi-

trädeshjälpen åt landsfogdarna föreslås, att ifrågavarande post liksom för innevarande budgetår upptages med ett förslagsvis beräknat belopp.

För innevarande budgetår är landsfogdarnas avlöningsanslag upptaget till 347 000 kronor och omkostnadsanslaget till 90 000 kronor.

Beträffande beräkningen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har någon ändring ej ansetts påkallad.

Anslagsposten rörligt tillägg föreslås uppräknad med 6 000 kronor, varför Kungl. Maj:ts förslag för avlöningsanslaget i dess helhet innebär en höjning med 59 500 kronor.

Omkostnadsanslaget föreslås upptaget till oförändrat belopp.

Kungl. Maj:ts förslag har i huvudsak ej givit utskottet anledning till erinran. Sålunda har utskottet ej velat motsätta sig, bland annat, att ett antal tjänster inrättas såsom ambulerande landsfogdeassistent eller aspirant. Med hänsyn till att inrättandet av dessa tjänster tills vidare får betraktas såsom ett försök, bör dock det sammanlagda antalet dylika tjänster i enlighet med vad de sakkunniga föreslagit begränsas till högst fem. *Utskottet.*

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för landsfogdarna m. fl.:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
23 landsfogdar	A 29
1 landsfogde	A 28;

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än den 20:e.

2 biträdande landsfogdar	Eo 27
7 landsfogdeassistenter	Eo 22;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 230 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 125 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 51 000

Summa förslagsanslag kronor 406 500;

c) för budgetåret 1946/47 under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

1) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar 406 500 kronor;

2) till *Landsfogdarna m. fl.*: *Omkostnader* 90 000 kronor;

d) medgiva, att den i avlöningsstaten för Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar för budgetåret 1946/47 upptagna anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, må överskridas med högst 1 700 kronor.

Stockholm den 26 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Lindström, Gränebo, Larsson, Bäckström, Karl Andersson, Heiding, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Boman, Gustaf Iwar Anderson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Rubbestad, Mårtensson, Staxäng, Pettersson* i Dahl, *Viklund, Lindholm, Boman* i Kieryd, *Thapper, Persson* i Vinberg och *Birke*.